

34. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1959 kontra-amir. Svante Sundman puheenjohtajana, toimist.hoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä: joht. Rote Hellström, dipl.ins. Ossian Kivelä, pääjoht. Jalmari Laakso, toimits. Olavi Laine, luottamusmies Yrjö Roth, varat. Tarmo Sivula ja rak.mest. Jaakko Tiilikainen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 767, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 276 ja lähetettyjen kirjeiden luku 595; pöytäkirjanotteita annettiin 1 134. Satamajohtajan päätösluettelon pykäläluku oli 51 ja otteita annettiin 132.

Julkaisutoiminta. Kertomusvuoden aikana julkaistiin englanninkielinen satamakäsikirja sekä ruotsin- ja englanninkieliset vuosikertomukset.

Komiteoissa oli satamalaitos edustettuna seuraavasti: talviliikennetoimikunnassa satamakapt. Georg Häggström puheenjohtajana ja jäsenenä satamarak.pääll. Boris Backberg; tullihuoneistoneuvottelukunnassa satamajoht. Kristian Eiro; Ruoholahden siltakomiteassa ja raiteenpitojärjestelmän soveltamiskomiteassa puheenjohtajana satamarak.pääll. Backberg; työttömyystöiden suunnittelukomiteassa ja Lautasaaren siltatoimikunnassa jäsenenä dipl.ins.Duncker sekä samoin tulenarkojen nesteiden varastojen paloturvallisuuskomiteassa satamajoht. Eiro.

Satamalautakunnan jaostot. Varastoalueiden vuokrausta yms. asioita käsittelevää jaostoa ei kertomusvuodeksi asetettu.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Sörnäisten uuden huoltorakennuksen pääpiirustukset päätettiin hyväksyä ja lähettää edelleen kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten sekä esitettiin ko. rakennushanke annettavaksi kokonaisuudessaan rakennusviraston talorakennusosaston tehtäväksi (6. 4. 238 §). Lopullisten tarkistettujen pääpiirustusten valmistuttua lautakunta päätti puoltaa piirustusten hyväksymistä (14. 12. 767 §).

Länsisataman huoltorakennuksen vanhan osan I kerroksen huoltotila päätettiin vuokrata rakennusviraston puhtaanapito-osastolle 1. 10. lukien toistaiseksi 25 000 mk:n kuukausivuokrasta (21. 9. 545 §). Länsisataman satamatyöntekijäin huoltohuoneiston hoito luovutettiin Oy. Åkerman Ab:lle 1. 10. alkaen 230 000 mk:n suuruisista kuukausikorvausta vastaan (5. 10. 594 §).

Saukon hiilisataman huoltorakennuksen korjaustyöt päätettiin antaa Suojarakenne Oy:lle (8. 6. 377 §).

Helsingin Satamaväen Osuusruokalan vuokraoikeutta Katajanokan huoltorakennuksen ruokalaan päätettiin pidentää 1. 7. 1959—31.7.1962 väliseksi ajaksi entisin vuokraehdoin 84 000 mk:n kuukausivuokrasta (4. 5. 306 §).

Uusi varastorakennus. Eteläsataman uuden varastorakennuksen pääpiirustukset päätettiin tilata Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkoselta (8. 6. 341 §).

Sillat. Vantaan siltojen levennystöitä päätettiin jatkaa työllisyyskauden uudeen alkaessa 28. 4. tehdyn urakkasopimuksen mukaisesti työttömyystöinä (10. 8. 466 §). Lautakunta päätti, että levennystöitä jatketaan 1. 12. lukien sekä että Oy. Yleinen Insinööri-toimisto -yhtiölle suoritetaan työn seisonta-ajalta aiheutuneista kuluista korvausta 294 702 mk ja talvityökorvauksena lisäyksenä urakkasummaan 2 800 000 mk (30. 11. 712 §).

Satamarakennusosaston tehtäväksi annettiin pyytää urakkatarjouksia Lautsaaren siltatoimikunnan laatiman Sörnäisten sillan urakkatarjousohjelman mukaisesti (10. 8. 467 §). Samalla lautakunta päätti merkitä v:n 1960 talousarvioehdotukseensa Sörnäisten sillan rakennustyön rahoittamiseksi yhteensä 445 mmk.

Hanasaaren voimalaitoksen satamalaiturin rakentaminen. Lautakunta päätti oikeuttaa satamalaitoksen tekemään urakkasopimuksen Hanasaaren voimalaitoksen laiturin rakentamisesta Insinööri-työ Oy:n kanssa 107.65 mmk:n kokonaishinnasta (14. 12. 736 §).

Vuokra-asioita ym. Moottorivenehuolto Oy:n vuokrasopimusta Kellosaaren entisen lentosataman alueeseen rakennuksineen päätettiin pidentää entisin ehdoin 31. 5. 1962 saakka (10. 8. 455 §).

Oy. Union-Öljy Ab:n Hietalahden moottoriajoneuvuhuoltoaseman vuokrasopimus päätettiin pidentää 1. 1. 1960—31. 12. 1969 väliseksi ajaksi 1.53 mmk:n perusvuosivuokrasta, indeksiehto lokakuu 1951 = 100, sekä muuten entisillä ehdoilla (10. 8. 463 §).

Satamalaitoksen vuokrasopimusten luettelosta päätettiin poistaa 1. 1. 1960 alkaen Oy. Rudus Ab:n kanssa tehdyt sopimukset n:o 310 ja 829, kiinteistöviraston talo-osaston kanssa tehty sopimus n:o 885 sekä Oy. Telakka Ab:n kanssa tehty sopimus n:o 585 sekä lähettää ne kiinteistövirastolle (5. 10. 584 §).

Vesi ja Lämpö Oy:lle päätettiin vuokrata Länsisataman korttelin n:o 245 varastoalue a, pinta-alaltaan 5 700 m², alueella sijaitsevina rakennuksineen indeksilukua 1951 = 100 vastaavasta 1 822 800 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 6 kk (2. 11. 647 §).

Moottorivenehuolto Oy:n ja Oy. Mercantile Ab:n vuokraoikeudet Ruoholahden varastoalueisiin n:o 71 ja 72 päätettiin merkitä päättyviksi 31. 12. sekä merkitä samasta päivästä lukien Oy. Mercantile Ab:n Ruoholahden varastoalueen n:o 55 suurudeksi 27 740 m². Samalla päätettiin myydä kaupungin omistamat samalla

alueella sijaitsevat rakennukset Oy. Mercantile Ab:lle 3.5 mmk:n hinnasta (30. 11. 717 §).

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki edellä mainittujen lisäksi seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m ²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa m ² :ltä	Päätös
Laiva- ja Kone-tarvike Autokenno Oy.	Verkkosaaren varastoalue n:o 10 a	700	1. 1. 1959 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951=100	26. 1. 35 §
	Ruoholahden varastoalue n:o 25a rakennuksineen	1 202	1. 1. 1959 alk. 6 kk irtis.	100 000 mk/kk koko alue ja rakennukset/1958=133	23. 2. 128 §
Oy. Huolintakeskus Ab.	Katajanokan varastoalue II b	1 750	1. 4. 1959 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951=100	20. 4. 265 §
Oy. Algol Ab.	Länsisataman kortt. n:o 265 varast.al. b	6 050	1. 7. 1959— 30.6. 1964	S:n	20. 4. 271 §
Oy. Telkoil Ab.	Länsisataman kortt. n:o 757 hiilivarastoalue d	1 924	1. 1. 1960 alk. 6 kk irtis.	400 mk/1951=100	7. 9. 516 §
Kenno-Keskus Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 25 a rakennuksineen	1 202	16. 7. 1959 alk. 6 kk irtis.	100 000 mk/kk koko alue ja rakennukset/1951=100	7. 9. 520 §
Oy. Merihuolto Ab.	Länsisataman alue n:o 262 a	147	1. 10. 1959 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951=100	7. 9. 529 §
Oy. Telkoil Ab.	Länsisataman varastoalue n:o 758 a	904	1. 1. 1960 alk. 6 kk irtis.	400 mk/1951=100	19. 10. 608 §
Vaasan Höyrymylly Oy.	Munkkisaaren alue	3 351	1. 1. 1960— 30. 6. 1985	269 mk/1951=100	19. 10. 609 §

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoi-keus päättyy	Päätös
Yleinen Huolinta Oy.	Katajanokan satama-alue	31. 12. 1958	26. 1. 36 §
Oy. Merikiito Ab.	" " "	S:n	26. 1. 37 §
Oy. Aimo Lindgren Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 20 b	30. 4. 1959	16. 2. 104 §
Oy. Telko Ab.	Länsisataman varastoalueet n:o 245 b ja c	31. 8. 1959	16. 3. 194 §
Oy. Starckjohann & Co Ab.	Katajanokan varastoalue II b	31. 3. 1959	20. 4. 265 §
Valtionrautatiet	Länsisataman korttelin n:o 757 varastoalue a	31. 12. 1959	8. 6. 355 §
Autokenno Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 25 a	15. 7. 1959	22. 6. 393 §
Hiilentuonti Oy.	Länsisataman varastoalue n:o 264hg	31. 7. 1959	10. 8. 454 §
Polttoaine Osuuskunta	Länsisataman korttelin n:o 756 varastoalue b	31. 12. 1959	10. 8. 459 §
Kalervo Kallio	Ruoholahden varastoalue n:o 6	25. 3. 1960	5. 10. 583 §
Oy. Aimo Lindgren Ab.	Länsisataman varastoalue n:o 758 a	31. 12. 1959	19. 10. 608 §
Oy. Enroth Ab.	Länsisataman korttelin n:o 264 varastoalue f	31. 12. 1959	16. 11. 657 §
Valtameri Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 38	S:n	14. 12. 729 §

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Valio Meijerien Keskusosuusliikkeelle Länsisatamasta vuokratun varastorakennuksen vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 30. 6. (26. 1. 82 §) sekä pidennettiin osuusliikkeen Ehrenströmin siltavarastosta vuokraaman varastotilan vuokrasopimus viideksi vuodeksi 1. 3. alkaen (16. 2. 105 §).

Centralandelslaget Laborille varastorakennus n:o 2:sta vuokratun varasto-osaston J.2.4. vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 15. 9. (16. 3. 195 §).

Keskusosuusliike Hankkijalle päätettiin vuokrata 1. 7. lukien Länsisataman E

varastorakennus, pinta-ala 355 m², irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 75 mk/m² (10. 8. 452 §).

Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle päätettiin vuokrata Katajanokan varastorakennuksesta n:o 2 varasto-osasto J.2.4., pinta-ala 170 m², 16. 9. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 100 mk/m² (7. 9. 531 §).

Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle Katajanokan huoltorakennuksesta vuokratun 50 m²:n suuruisen tilan vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 30. 9. sekä vuokrattiin sama tila Oy. Huolintakeskus Ab:lle 1. 10. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 450 mk/m² (7. 9. 531 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumään jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia 12 tapauksessa yhteensä 479 045 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi puolestaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Ford Ab:n muutostöiden (26. 1. 32 §), Savustekalat Oy:n Verkkosaaren varastorakennuksen muutostöiden (26. 1. 33 §), Paraisten Kalkkivuori Oy:n Sörnäisten rantatien varrella olevan purkausaseman lisärakennuksen (26. 1. 38 §), Osuusliike Elannon Verkkosaaren varastoalueelle suunnitellun varastorakennuksen (26. 1. 45 §), Oy. Rudus Ab:n tihtaalin periaatepiirustuksen (6. 4. 246 §), Puukeskus Oy:n Ruoholahden varastoalueille n:o 8 ja 9 suunnitellun puutavarakatoksen (8. 6. 370 §) ja Oy. Merihuollon Länsisataman varastoalueelle n:o 262 a suunnitellun satamakonttorin piirustukset (16. 11. 658 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Laiturihuoltotaksaa päätettiin korottaa 3 % 1. 4. lukien (16. 3. 207 §).

Yleisen talletusmakasiinin työmaksut päätettiin korottaa 1. 7. lukien (8. 6. 351 §).

Autovaakojen käytöstä kannettavat punnitusmaksut päätettiin vahvistaa vaa-koja säännöllisesti käyttävien liikkeiden punnituksista 60 mk:ksi sekä yksittäisistä punnituksista 100 mk:ksi punnitukselta 1. 7. lukien (8. 6. 352 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: Oy. Koskilaiva Ab:n vuokravelan poistamista (26. 1. 77 §); lisäalueen varaamista Vaasan Höyrymylly Oy:lle Munkkisaaresta (16. 2. 112 §); Länsisataman huoltorakennuksen järjestysmiehen virkanimikkeeseen muuttamista (16. 2. 114 §); Mustikkamaan sillan suunnittelua ja rakentamista (23. 2. 125 §, 16. 3. 211 §); rautatieyhteyttä Pitäjänmäen teollisuusalueen pohjoisosaan (23. 2. 126 §); satamarakennuspäällikön viran haettavaksi julistamista (23. 2. 160 §); Eteläsataman uuden varastorakennuksen luonnospiirustusten hyväksymistä (9. 3. 178 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntämistä viranhaltijoille (9. 3. 180 §); Helsingin Kunnantöytätekijäin Keskusjärjestön esitystä nosturihenkilökunnan töiden järjestelystä Hanasaaren laiturialueella (20. 4. 272 §); kysymystä yksityisten suunnittelu- ym. toimistojen pidosta virkatehtävien ohella (8. 6. 374 §); raiteenpitojärjestelmän soveltamista (8. 6. 379 §, 7. 9. 528 §, 30. 11. 718 §); tilojen varaamista kuorma-autojen kaukokuljetusasemia varten (10. 8. 465 §); olympiakisojen souturadalla olevien paalukkomastojen poistamista (10. 8. 482 §); väylän ruoppaamista Öljynpuristamo Oy:n tulevalle laiturille Herttoniemessä (24. 8. 498 §); Teollisuuden Polttoainekunnan Länsisataman vuokra-alueella olevien rakennusten myyntitarjousta (7. 9. 532 §); Oy. Mercantile Ab:n Hanasaaren varastoalueen raiteenpitöluvan irtisanomista (5. 10. 593 §); Sörnäisten siltaa varten suoritettavia ruoppauksia (5. 10.

599 §); Kellosaarella sijaitsevien kaupungin rakennusten myyntiä (30. 11. 717 §); Matkustajalaiturilla sijaitsevan III vanhan tullivarastorakennuksen purkamista (14. 12. 735 §); ulkopuolisten asiantuntijain käyttämistä Lauttasaaren sillan uusimisessa paikallisliikenteen tarpeita silmällä pitäen (14. 12. 762 §).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: sähkölaitoksen 150 tonnin satamanosturin käyttötaksaa (26. 1. 65 §); tulli-huoneistokysymystä (26. 1. 66 §); venelaitureiden rakentamista ja kunnossapito-velvollisuutta (26. 1. 69, 70 §, 9. 3. 174, 175 §); henkilökuljetusta linjalla Sörnänen-Korkeasaari kertomusvuoden kesällä (26. 1. 71 §); Öljynpuristamo Oy:n tarvitsemia, tontin ulkopuolella sijaitsevia laitteita sekä yksityisraiteen ja laiturin rakentamista Herttoniemen teollisuusalueelle (26. 1. 83, 84 §, 16. 3. 204 §); Katajanokan tulli- ja passintarkastussuojia (16. 2. 108 §); Oy. Telakka Ab:lle vuokrattua Sirpalesaaren telakka-aluetta koskevan vuokrasopimuksen jatkamista (16. 2. 109 §); Sörnäisten sillan suunnitelmaa (16. 2. 110 §); moottoriajoneuvohuoltoasemakomitean mietintöä (16. 2. 111 §); Sörnäisten rantatien raiteiston länsiosan purkamisehtoja (16. 2. 113 §); Suomenlinnan talviliikenneyhteyksiä (23. 2. 124 §); raiteenpitojärjestelmän soveltamista (6. 4. 218 §, 2. 11. 642 §); pelastusristeilijä Harmajan sähkökulujen suorittamista kaupungin varoista (6. 4. 225 §); kaukopuhelinkaapelin vetämistä Herttoniemen vahvistinasemalle (6. 4. 231 §); irtaimen ja kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien kertomuksia v:lta 1958 (20. 4. 266 §, 4. 5. 294 §, 10. 8. 460 §, 28. 9. 569 §); tilapäisen ponttoonisillan rakentamista Kulosaaresta Mustikamaalle (20. 4. 280 §); Pitäjänmäen pohjoisen raidekujan raiteistoa koskevaa sopimusta (4. 5. 295 §); öljyjohdon vetämistä Herttoniemen öljysataman varasto-alueelle (4. 5. 298 §); lisätilojen hankkimista Vartiokylän pyykinpesupaikalle (4. 5. 305 §); Katajanokan raiteiston järjestelyä (4. 5. 311 §); Hanasaaren voimalaitoksen satamalaiturityötä (8. 6. 358 §, 7. 9. 526 §); satamarakennuspäällikön viran täyttämistä (8. 6. 374 §); Olympialaiturin uuden Matkustajapaviljongin rakennus- töitä (22. 6. 395 §); vesijohdon rakentamista Kulosaaresta Pyysaaren (22. 6. 409 §); korttelin n:o 169 ja satamaradan välisen alueen tasoittamista (10. 8. 481 §); Oy. Shell Ab:n anomusta raiteenpitokorvauksen alentamisesta (24. 8. 496 §); eräiden näyttelyiden järjestämistä Matkustajapaviljonkiin (7. 9. 510 §, 30. 11. 702 §); yleisen talletusmakasiinirakennuksen rakentamista Länsisatamaan (21. 9. 541 §); Ruoholahden sillan suunnittelutoimikunnan mietintöä (21. 9. 542 §); eräiden valtuutettujen aloitetta satamarakennusmaksuun oikeuttavan lain valmistelun kiirehtimiseksi (21. 9. 546 §); kaupungin maksujen ja tariffien tarkistamista koskevaa aloitetta (21. 9. 551 §); Sörnäisten satamaratapihan ja Arabian radan valaistusta (5. 10. 580 §); Jalokala Oy:n vuokraoikeuden pidentämistä (19. 10. 610 §, 14. 12. 739 §); alueen vuokraamista Munkkisaaresta Kesko Oy:lle (19. 10. 619 §); valituksia eräiden satamalautakunnan antamien hylkäävien päätösten johdosta (19. 10. 625 §, 16. 11. 691 §); moottoriveneen luovuttamista kalastuksenvalvojan käyttöön (16. 11. 664 §); Vantaan yli Käskynhaltijan tien kohdalle johtavan sillan piirustusten hyväksymistä (16. 11. 665 §); urakoitsijain käyttämistä kaupungin töissä (16. 11. 682 §); v:lta 1953—1955 toimitettua jälkiverotusta koskevaa valitusta (30. 11. 705 §) sekä I tullikamarin tullilaboratorion kunnostamista (14. 12. 734 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto, joka koski työnjohtajien vuorotyölisää (20. 4. 270 §).

Satamalaitos

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Holger Quick, kassa- ja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jäntti, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastomistoimen joht. Tauno Teräs sekä satamarakennusosastolla satamarak. pääll. Boris Backberg eroonsa 16. 5. asti, 16. 5. — 30. 9. välisenä aikana vs. satamarak. pääll. Per Duncker sekä 1. 10. lukien satamarak. pääll. Veli Rahikainen.

Henkilökunta

Satamarakennusosasto. Kaupunginhallitus myönsi 5. 3. satamarak. pääll. Boris Backbergille eron virastaan 16. 5. lukien ja valitsi 10. 9. satamarakennuspäällikön virkaan tekn. lis. Veli Rahikaisen 1. 10. lukien. Dipl. ins. Vilho Rantapihla nimitettiin 33. palkkaluokan piiri-insinööriin virkaan 1. 12. lukien (16. 11. 683 §).

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhhteessa oleville myönnettiin virkasäännön mukaisia sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 369 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 6 624, joista 4 408 päivää täysin palkkaeduin ja 2 216 päivää 2/3 palkkaeduin.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31. 12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhhteessa olevia 584, työsuhhteessa kuukausipalkkaisia 142 ja tuntipalkkaisia 536. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Virkasuhhteessa	Työsuhhteessa	
		Kuukausipalkkaisia	Tuntipalkkaisia
Kansliaosasto ¹⁾	7	—	—
Kassa- ja tiliosasto	44	—	—
Satamakonttori	36	21	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	437	73	9
Satamarakennusosasto	60	48	527
Yhteensä	584	142	536

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 154 ja naispuolisia 108 viranhaltijaa tai työntekijää.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattiapinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 79 610 m² ja Länsisataman varastorakennusten 42 760 m².

Kertomusvuoden aikana jatkuivat Katajanokan uudelle laiturille tulevan II varastorakennuksen rakennustyöt, jotka keskeytyivät 1. 6. — 5. 7. väliseksi ajaksi rakennustyöväen lakon vuoksi. Harjannostajaiset pidettiin 10. 11.

¹⁾ Satamajohtaja mukaan luettuna.

Kaupunginhallituksen 14. 9. myönnettyä tarkoitukseen määrärahan ostettiin toimintansa lopettaneelta Teollisuuden Polttoainekunnalta Länsisataman korttelin n:o 245 a varastoalueella sijaitsevat rakennukset 200 000 mk:n kauppahinnasta.

Kaupunginvaltuuston 17. 6. tekemällä päätöksellä vahvistettiin satamalautakunnan hallintoon kuuluvan alueen maanpuoleiset rajat siten, että useiden eri päästösten mukaisesti vahvistettuja rajoja tarkistettiin poistamalla mm. Hakaniemenranta ja Sirpalesaari satama-alueesta ja liittämällä siihen Hanasaaren laiturin takaiset alueet, sähkölaitokselle varattua aluetta lukuun ottamatta, sekä siirtämällä rajaa Munkki- ja Hernesaaren alueilla. Lisäksi satama-alueeseen liitettiin satamarakennusosaston telakkaa varten varattu Vattuniemen telakkakortteli n:o 31130. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, ettei Lauttasaarenkadun pohjoispuolella Lapinniemiessä ja Salmisaareissa olevia alueita enää lueta osittain satamaliikenteelle luovutettuihin alueisiin. Satama-alueen rajan tarkistamisen johdosta siirrettiin Hakaniemenrannasta ja Sirpalesaaresta vuokrattuja alueita ja rakennuksia koskevat vuokrasopimukset kiinteistölautakunnalle 1. 1. 1960 lukien.

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten, varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 5 866 m, johon määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m. Kertomusvuoden aikana valmistui Katajanokan laiturin jatke, pituudeltaan 51 m ja vedensyvyydeltään 10 m.

Vesialueita täytettiin yhteensä 80 510 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 19 250 m².

Kone Oy:ltä v. 1956 tilatuista 20 kappaletavaranosturista vastaanotettiin hankintaan kuuluneet viimeiset kaksi 3/6 tonnin nosturia Katajanokan laiturille, toinen 24. 4. ja toinen 2. 6. Lisäksi mainitun yhtiön uudistamana otettiin 13. 5. jälleen käyttöön v. 1957 sattuneessa rautatieonnettomuudessa vaurioitunut nosturi.

Haarukkatrukkeja hankittiin neljä, joista kolme laiturikentillä ja yksi varasto-suojissa käytettäviä.

Kertomusvuoden päättyessä satamalaitoksella oli 75 laiturinosturia, 13 auto-nosturia, 44 haarukkatrukkia ja 7 vaunusiirtotraktoria.

Satamaliikenne

Kertomusvuoden talvi oli harvinaisen leuto, joten satama oli avoinna koko talven. Vielä helmikuun alussa oli meri kokonaan vapaana jäistä Suomenlinnan, Särkän, Harakan ja Pihlajasaaren ulkopuolella. 28. 3. alkaen oli satama jälleen jäätön, mikä on erittäin harvinaista meidän vesillämme. Tästä syystä käytettiin jäänmurtaja Otsoa poikkeuksellisen vähän.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 384 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 990 206 rekisteritonnia, ja sieltä lähti 6 390 alusta, joiden nettovetomäärä oli 3 003 240 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 6 216 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 698 029 rekisteritonnia ja lähti 6 227 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 707 418 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 168 aluksella ja vetomäärä 292 177 rekisteritonnilla eli 10.8 %, lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 163 aluksella ja vetomäärä 295 822 rekisteritonnilla eli 10.9 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
<i>Saapuneet alukset:</i>						
Tammikuu	198	175 346	22	9 678	220	185 024
Helmikuu	150	154 145	12	3 726	162	157 871
Maaliskuu	204	167 939	11	7 047	215	174 986
Huhtikuu	217	158 073	141	22 528	358	180 601
Toukokuu	310	230 115	381	37 550	691	267 665
Kesäkuu	357	292 382	363	38 335	720	330 717
Heinäkuu	328	309 524	476	47 882	804	357 406
Elokuu	311	244 080	402	45 537	713	289 617
Syyskuu	315	208 531	396	41 840	711	250 371
Lokakuu	302	230 667	464	47 271	766	277 938
Marraskuu	285	191 757	332	36 044	617	227 801
Joulukuu	294	268 121	113	22 088	407	290 209
Koko vuosi	3 271	2 630 680	3 113	359 526	6 384	2 990 206
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	891	924 317	674	159 309	1 565	1 083 626
Muulla kotimaassa	468	320 867	2 439	200 217	2 907	521 084
Ulkomailla	1 912	1 385 496	—	—	1 912	1 385 496
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	207	183 026	22	9 678	229	192 704
Helmikuu	146	145 268	12	3 726	158	148 994
Maaliskuu	191	168 043	11	7 047	202	175 090
Huhtikuu	227	156 670	141	22 528	368	179 198
Toukokuu	301	224 132	381	37 550	682	261 682
Kesäkuu	371	310 570	363	38 335	734	348 905
Heinäkuu	331	315 922	476	47 882	807	363 804
Elokuu	315	242 666	402	45 537	717	288 203
Syyskuu	307	212 862	396	41 840	703	254 702
Lokakuu	302	219 520	464	47 271	766	266 791
Marraskuu	274	189 576	332	36 044	606	225 620
Joulukuu	305	275 459	113	22 088	418	297 547
Koko vuosi	3 277	2 643 714	3 113	359 526	6 390	3 003 240
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	888	927 229	674	159 309	1 562	1 086 538
Muulla kotimaassa	465	321 290	2 439	200 217	2 904	521 507
Ulkomailla	1 924	1 395 195	—	—	1 924	1 395 195

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 453 eli 16.1 % ja vetomäärä 279 614 nettorekisteritonnia eli 11.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 448 eli 15.8 % ja vetomäärä 283 259 rekisteritonnia eli 12.0 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 359, yhteensä 1 245 184 nettorekisteritonnia eli 47.3 % ja ulkomaisia 1 912, yhteensä 1 385 496 rekisteritonnia eli 52.7 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 353, yhteensä 1 248 519 rekisteritonnia eli 47.2 % ja ulkomaisia 1 924, yhteensä 1 395 195 nettorekisteritonnia eli 52.8 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 285 eli 8.4 % pienempi ja vetomäärä 12 563 nettorekisteritonna eli 3.6 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 1 951 392 painotonna tavaraa ja lähti ulkomaille 595 227 painotonna. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 546 619 (ed. v. 1 848 782, 446 102 ja 2 294 884). Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 102 610 painotonna eli 5.6 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 251 735 painotonna eli 11.0 %, viennin lisääntyessä 149 125 painotonna eli 33.4 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotonna	Vienti painotonna	Yhteensä painotonna
Tammikuu	121 845	50 757	172 602
Helmikuu	108 252	54 064	162 316
Maaliskuu	144 225	63 605	207 830
Huhtikuu	90 930	42 240	133 170
Toukokuu	121 879	42 642	164 521
Kesäkuu	187 823	53 479	241 302
Heinäkuu	175 325	47 185	222 510
Elokuu.....	151 826	43 270	195 096
Syyskuu	145 928	48 397	194 325
Lokakuu	230 407	49 280	279 687
Marraskuu	199 565	40 160	239 725
Joulukuu	273 387	60 148	333 535
Koko vuosi	1 951 392	595 227	2 546 619

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 116 193 painotonna eli 57.2 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 835 199 eli 42.8 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 204 503 painotonna eli 34.4 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 390 724 painotonna eli 65.6 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 320 696 painotonna eli 51.9 % ja ulkomaiden alusten osalle 1 225 923 painotonna eli 48.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 62.9 % ja ulkomaisilla 37.1 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 41.3 % ja ulkomaisilla aluksilla 58.7 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 58.7 % ja ulkomaiden alusten osalle 41.3 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1959 ja 1958 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1959 Painotonna	1958 Painotonna
Kappaletavara.....	281 630	212 931
Metallit ja metallitavara	248 098	202 315
Vilja ja viljatuotteet	44 622	84 615
Kivihiili ja koksi	676 776	708 720
Öljyt	362 606	314 274
Lannoitusaineet	19 728	12 482
Muu tavara	317 932	313 445
Yhteensä	1 951 392	1 848 782

Vientitavarat jakaantuivat v. 1959 ja 1958 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1959 Painotonna	1958 Painotonna
Kappaletavara	28 991	25 634
Paperi	85 315	78 422
Pahvi ja kartonki	26 568	22 870
Puuhioke ja selluloosa	30 724	42 817
Vaneri	28 849	26 477
Sahattu puutavara	224 230	138 670
Sahaamaton puutavara	89 434	54 803
Muu tavara	81 116	56 409
Yhteensä	595 227	446 102

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 80 082 standarttia, edellisenä vuonna 49 525 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 178 074 m³, edellisenä vuonna 115 908 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuna ylläolevaan tilastoon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 880 456 painotonna ja lähti 4 918 painotonna. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 885 374 painotonna (ed. v. 790 432, 2 886 ja 793 318 painotonna). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 92 056 painotonna eli 11.6 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1959 m ³	1959 Painotonna	1958 m ³	1958 Painotonna
Sahattu puutavara	—	—	192	115
Halot	14 059	6 326	16 726	7 527
Hiekka	356 468	534 702	391 298	586 947
Tiilet	.	—	.	—
Kalkki ja sementti	.	118 990	.	111 557
Öljyt	.	219 198	.	82 682
Kasvikset	.	44	.	47
Kalat	.	237	.	278
Muu tavara	.	959	.	1 279
Yhteensä	.	880 456	.	790 432

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1959 m ³	1959 Painotonna	1958 m ³	1958 Painotonna
Kappaletavara	.	576	.	130
Öljyt	.	1 713	.	1 878
Sahattu puutavara.....	26	72	.	—
Muu sahaamaton puutavara ...	20	9	252	151
Hiekka	672	1 008	.	—
Muu tavara	.	1 540	.	727
Yhteensä	.	4 918	.	2 886

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 53 002 matkustajaa ja lähti 53 050 (ed. v. 49 063 ja 50 086).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan 75 t kulkien tänä aikana 426 meripeninkulmaa. Polttoöljyä kului 98 tn, koneöljyä 132 kg, hiiliä 2 350 kg ja halkoja 90 m³. Alus toimitti 31 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 746 000 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 31. 3. — 25. 4. välisenä aikana.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 755 t kulkien tänä aikana 2 969 meripeninkulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 139 tn ja erilaisia koneöljyjä 946 kg. Turso toimitti 364 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 11 279 500 mk. Turso antoi aluksille 396 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 552 500 mk. Alus oli telakalla 13. 4. — 12. 5. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 82 439 m³, josta 66 789 m³ myytiin aluksille, 2 956 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 380 m³ ja Turso 326 m³. Loppuosa oli hukkavettä. Vesiproomuja HKS 1 (250 tn) ja HKR 21 (100 tn) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseensa, vaan satamarakennusosaston töihin.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 66 alusta, joista 24 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 38 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 80 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 38 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 90 206 (ed. v. 82 810) ja tuntimäärä oli 7 396 eli 8.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman (Katajanokka + Matkustajalaituri) nosturien käyttötunteja oli 4 347 eli 11.3 % enemmän kuin v. 1958 ja Länsisataman (Jätkäsaari + Hiilisatama) nosturien käyttötunteja oli 1 439 eli 3.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama			Sörnäisten satama Hanasaari	Käyttötunteja yhteensä
	Matkustajalaituri	Katajanokka	Jätkäsaari		Saukko		
			Kappale-tavara-nosturit 6 kpl	Kappale-tavara-nosturit 26 kpl	25-tonnin nosturi 1 kpl	Kappale-tavara-nosturit 26 kpl	
1959							
Tammikuu.....	913	2 664	93	2 192	648	252	6 762
Helmikuu.....	635	2 928	81	2 448	588	363	7 043
Maaliskuu.....	923	2 532	71	2 719	187	319	6 751
Huhtikuu.....	974	2 483	88	3 036	340	174	7 095
Toukokuu.....	845	2 513	120	2 949	361	139	6 927
Kesäkuu.....	844	2 861	68	3 087	681	327	7 868
Heinäkuu.....	614	2 276	125	2 924	572	297	6 808
Elokuu.....	772	2 050	34	1 975	638	207	5 676
Syyskuu.....	754	2 511	86	2 799	523	274	6 947
Lokakuu.....	1 054	2 843	89	3 055	581	219	7 841
Marraskuu.....	1 090	2 808	122	3 227	1 460	362	9 069
Joulukuu.....	1 257	3 694	119	3 758	2 265	326	11 419
Koko vuosi.....	10 675	32 163	1 096	34 169	8 844	3 259	90 206
Näistä ylityötunteja....	1 624	4 908	290	4 253	1 448	217	11 116
1958.....	9 380	29 111	755	27 786	14 129	1 649	82 810
Näistä ylityötunteja....	1 228	3 404	207	3 467	1 955	168	10 429

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 357. Aluksista purettiin 390 321 tn hiiltä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiltä ja koksia 32 286 tn.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 2 094 alusta, joista 872 Katajanokalla, 916 Länsisatamassa, 306 Matkustajalaiturilla ja 75 Hanasaaressa.

Autonostureiden (13 kpl) työtuntien lukumäärä oli 12 687.

Haarukkatrukkien (44 kpl) työtuntien lukumäärä oli 60 468 ja *vaununsirto-traktoreiden* (7 kpl) työtuntien lukumäärä 5 110.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1957—1959 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1959		1958		1957	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	6 930	8 552	6 807	7 507	12 369	10 263
Huhti—kesäkuu	5 982	7 663	5 476	7 867	6 366	8 326
Heinä—syyskuu	5 048	6 454	7 407	8 059	8 161	9 680
Loka—joulukuu	11 476	7 732	11 141	8 661	12 979	9 007
Koko vuosi	29 436	30 401	30 831	32 094	39 875	37 276

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 12 108 tn, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 41 544 tn. Varastosta annettiin 30 401 tn ja v:een 1959 jäi varastoon 11 143 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 59 837 tonniin, vastaten 62 925 tn v. 1958 ja 77 151 tn v. 1957.

Yleiseen varastoon otettujen tavanaerien lukumäärä oli kertomusvuonna 9 086, edellisenä vuonna 9 722 ja 11 057 v. 1957. Yleisestä varastosta annettujen tavanaerien lukumäärä oli vastaavasti 40 348, 34 425 ja 31 694.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 9 086, edellisenä vuonna 9 722 ja 11 057 v. 1957. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 48, 85 ja 32.

Kertomusvuonna oli käytössä 6 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 95 578, edellisenä vuonna 112 843 ja 120 999 v. 1957.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1959 tn	1958 tn	1957 tn
Tammi—maaliskuu	360	1 043	2 338
Huhti—kesäkuu	345	809	227
Heinä—syyskuu	428	297	203
Loka—joulukuu	483	338	159
Koko vuosi	1 616	2 487	2 927

Laiturihuoltotoimintaa v. 1957—1959 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaisesti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1959					
Tammi-maaliskuu	368	43 098	42 084	179 982	130 816
Huhti-kesäkuu	505	51 191	49 723	207 552	146 238
Heinä-syyskuu	533	47 404	46 173	180 043	119 115
Loka-joulukuu	458	56 802	55 396	227 898	160 870
Koko vuosi	1 864	198 495	193 376	795 475	557 039
1958	1 633	156 003	152 446	706 929	471 051
1957	1 537	133 937	130 597	847 774	554 855

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 6 917 t ja tavaraa punnittiin 43 783 tn. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 2 007 985 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkkoikseen 660 000 mk, heidän apulaistensa palkkoihin 1 085 415 mk ja muihin kustannuksiin 262 570 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu satama-alueiden, laiturien ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito, satamiin kuuluvien, kaupungin huolehdittavien rautateiden sekä satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettuja alueita koskevia vastaavanlaisia tehtäviä sekä muuallakin kuin satama-alueilla niiden rautatie-alueiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa siltoja vesialueiden ja rautateiden poikki sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun sekä työttömyystöinä.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 117 asiasta, joista 59 koski rakentamista tai suunnittelua, 18 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 40 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Lausuntoja annettiin myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, kahdeksan insinööriä, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja kuusi piirtäjää. Vuoden lopussa oli apulaissatamarakennuspäällikön virka sekä kolme insinöörin ja kaksi apulaissinöörin virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimisto-tehtävistä huolehti osaston kamreeri, kuusi vakinaista toimistoapulaisista ja yksi tilapäinen toimistoapulainen. Suoranaista työnjohtoa hoiti 32 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja keskimäärin 31 ylimääräistä rakennusmestaria. Vakinaisten työntekijäin määrä oli vuoden lopussa 527. Työntekijöistä 3 kuoli ja 23 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 513 työntekijää yhteensä 14 083 työ-

päivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 680 ja sairauslomapäiviä 12 041, joista 7 417 täydellä ja 4 624 2/3 palkalla.

Työttömyystöitä oli käynnissä 1. 1. — 4. 8. ja 1.—31. 12. Työntekijäin määrä oli vuoden alussa 354, helmi-maaliskuussa noin 315, kevätkaudella enimmillään huhtikuussa 342.

Satamien korjaus- ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 91.25 mmk. Kustannukset olivat 91 154 291 mk, säästöä jäi 95 709 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 18 mmk, joka käytettiin kokonaan; tilillä Kiinteät laitteet oli määrärahoja 60 mmk, josta käytettiin 59 980 871 mk ja säästyi 19 129 mk; tilillä Irtonaiset laitteet oli määrärahoja 10 mmk, josta käytettiin 9 923 420 mk ja säästyi 76 580 mk; tilillä Yleiset laitteet oleva 3 mmk:n määräraha käytettiin kokonaan sekä samoin tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen varattu 250 000 mk:n määräraha.

Rakennusten kunnan säilyttämiseksi suoritettiin eräitä välttämättömiä toimenpiteitä sekä muutoksia. Länsisataman K-varaston riippukouru sekä syöksytorvet uusittiin ja tuulettajat korjattiin. H-varaston lämpökeskusta suurennettiin sekä asennettiin lisäkattila ja tehtiin sähköpäätauluhuone kellarikerrokseen. I-varaston kentälle rakennettiin uusi vartiokoppi. J-varaston kentän aita uusittiin 60 m:n pituudelta. Hiilisataman nosturimiesten talousrakennuksessa uusittiin vesi-, viemäri-, lämpö- ja sähköjohdot rakennuksen täyskorjauksen yhteydessä. Lisäksi suoritettiin lukuisia pienehköjä uusimis- ja korjaustöitä. Katajanokan öljy- ja vuotavaraston ulkoseinien korjauksen yhteydessä katettiin niiden päällysmuurit harjapelleillä ja vesikatto siveltiin bitumilla. Varastorakennus n:o 12:ssa kunnostettiin 2 kerrokseen tullia varten kirjurien huone. Vientivaraston seinä- ja kattolevyjä uusittiin. Varastorakennus n:o 1:n merenpuoleinen riippukouru uusittiin. Merisatamassa sijaitsevan siltavaraston katon liikuntasauvoja tiivistettiin bitumilla. Katajanokalla ja Merisatamassa suoritettiin lukuisia muita pienehköjä uusimis- ja korjaustöitä. Herttoniemen tavara-asemaa laajennettiin 31.5 m²:n suuruisella lämmitettävällä varastolla ja lastauslaituria suurennettiin 60 m²:llä. Toimisto ja henkilökunnan huoneet kunnostettiin perusteellisesti.

Viron altaan eteläsivu, 44 m, uusittiin kokonaan, samoin Halkolaiturin eteläisen haaran 85 m pitkä läntinen sivu. Sörnäisissä korjailtiin Läntistä laituria ja Hiilipistolaituria. Herttoniemen Öljypistolaiturin 520 m²:n suuruinen osa päällystettiin kulutuslankutuksella. Kapteeninkadun purkauslaiturin ylä rakenne uusittiin. Saukonkadun päästä purettiin tarpeettomaksi käynyt maihinnousulaituri. Lauttasaaren kadulle tehtiin 90 m ja Säiliökadulle 190 m suojakaidetta. Jätkäsaaren Saukonlaiturilla tehtiin veden poisjohtamiseksi 10 kpl vesikouruja laiturin listakiven alitse. I- ja K-makasiinien välissä korjattiin perusteellisesti asfaltoimalla laivalaiturin päällystettä 2 500 m². Lönnrotinkadun sillan ajorataa päällystettiin osittain noppa-asfaltilla, osittain mastiksilla yhteensä 391 m². Sillan kaiteet maalattiin. Länsisataman, Sörnäisten ja Vallilan raiteet pidettiin kunnossa, ratapölkkyjä vaihdettiin yhteensä 4 100 kpl. Itämerenkadusta purettiin Alkon tontin edestä 207 m:n pituinen tarpeettomaksi käynyt raide. Herttoniemen rataa nostettiin n. 3.5 km:n matkalla ja ratapölkkyjä vaihdettiin 566 kpl. Ylikäytävä perunakellarin luona uusittiin kokonaan. Venepaikkoja oli 2 235, joista 1 522 paalullisia. Käytössä oli 2 077 paikkaa, joista paalullisia 1 512.

Ruoppuri ja 3 teräsproomua oli talvella korjattavana Oy. Kone ja Sillan telakalla. 2 proomua oli talvella ja 2 kesällä korjattavana Valmet Oy:n Suomenlinnan telakalla. Hinuri H1 oli keväällä ja H3 talvella Valmet Oy:n Katajanokan telakalla. Kourakaivuri R2 oli työssä koko talven ja R4 valmistumisestaan maaliskuusta alkaen.

Pelastusvälineiden kunnossapito ja raiilojen viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Hevossalmeen asetettiin 2 uutta pelastuspylvästä. Korkeasaaren railon silta ei ollut käytössä. Suomenlinnan laudakkopolku asetettiin 15. 1. ja poistettiin 8. 4. Kaupunginhallituksen käyttövaroilla rakennettiin Lauttasaaren ja Jätkäsaaren länsikärkeen väyläloistot Länsisataman tuloväylää varten sekä poistettiin Lauttasaaren selältä olympiakisojen soutustadionin jäljiltä vesiliikenteelle vaarallisiksi käyneet paalukot. Vanha laituri Laajasalon kanavan suulla purettiin.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 35.3 mmk:n hankintamäärärahaa ja 5 mmk:n käyttövaroja lukuun ottamatta 520 mmk, v:lta 1958 siirtyi 310 402 321 mk. Käytettävistä olleista varoista, jotka olivat 830 402 321 mk, käytettiin 469 326 448 mk ja siirtyi 361 075 873 mk v:een 1960.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 385 mmk, siirto v:lta 1958 195 377 335 mk, menot 389 448 776 mk, v:een 1960 siirtyi 190 928 559 mk; Rakennukset: määrärahat 115 mmk, siirto v:lta 1958 115 024 986 mk, menot 72 047 722 mk, v:een 1960 siirtyi 157 977 264 mk; Työlaivasto: määrärahat 20 mmk, josta käytettiin 7 829 950 mk ja v:een 1960 siirtyi 12 170 050 mk.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Länsisataman rakennustyöt 48 372 896 mk; Eteläsataman 255 185 803 mk, josta Matkustajalaituri 216 670 180 mk ja Katajanokan laituri, rautatiet ja kadut 38 515 623 mk; Sörnäisten sataman 74 936 196 mk, josta Hanasaaren laituri, väylä, rautatiet ja kadut 18 958 318 mk, Parrulaituri 48 057 329 mk, Parrukatu 1 621 511 mk sekä yhteiskustannukset 6 299 038 mk; Herttoniemen sataman 10 953 881 mk, josta Naurissalmen väylä 91 339 ja Herttoniemen länsiväylä 10 862 542 mk.

Kustannukset Hanasaaren voimalaitoksen laiturityön jatkamisesta olivat 4 849 089 mk.

Jätkäsaaren laiturin 200 m:n pituisella jatkeella aloitettiin työt 4.12. Taka-arkkujen alustaa varten tuotiin paikalle 1 165 m³ hiekkaa, jolla pohja tasattiin. Työmaan perustaminen alkoi 14. 12., mutta varsinaiset työt siirtyivät seuraavaan vuoteen. Jätkäsaaren kannaksen raiteiston muutostyöt suoritettiin melkein loppuun. Vanhaa raidetta purettiin 418 m, tavallisia vaihteita 4 kpl ja risteysvaihteita 1 kpl. Uutta raidetta naulattiin 465 m, tavallisia vaihteita 6 kpl ja risteysvaihteita 2 kpl, joista yksi 43 kg/m kiskoista. Ainoastaan kahden vanhan risteysvaihteen vaihtaminen 43 kg/m vaihteisiin jäi seuraavaan vuoteen. Raiteiden muutostöiden yhteydessä jouduttiin tekemään uutta katukiveystä 2 500 m². Tullikatuun laskettiin viemäriä 165 m ja Saukonkatuun 40 m. Ruoholahden rannan laiturin reunakiveä oikaistiin 98 m:n matkalla, kenttää päällystettiin 2 500 m² 6 cm:n paksuisella tiiviillä asfalttibetonilla ja kentän viemäriä jatkettiin 42 m. Jätkäsaarella kivettiin varastokortteli n:o 269:n eteläpää (361 m²) ja kortteli n:o 268 kokonaan (2 437 m²), Tullikadun poh-

joispää asfaltoitiin 6 cm:n paksuisella tiiviillä asfalttibetonilla (1 262 m²) samoin Meklarinkadun pohjoispää (638 m²). I- ja K-makasiinien välinen kenttä korjattiin perusteellisesti osittain asfalttiemulsiolla ja päällystämällä 2 287 m² 6 cm:n asfalttibetonilla. Munkkisaaren laiturin pohjoinen yhdystie (863 m²) päällystettiin samoin asfalttibetonilla. Länsisatamassa otettiin edelleen täytettä Mittaajankadun länsipään varrelle.

Matkustajalaiturin v. 1958 aloitettuja rakennustöitä jatkettiin. Laiturin pohjan taseaus paikalle tuodulla hiekalla suoritettiin loppuun. Paalutusta jatkui koko vuoden, yhteensä juntattiin 6 857 puupaalua ja 8 teräsbetonipaalua. Etuarinan puuttuvat muotit veistettiin Vanhalla Matkustajalaiturilla, taka-arinan Sompasaassa, josta ne kuljetettiin upotuspaikalle ennen vuoden loppua. Ensimmäinen muotti upotettiin 16. 3., vuoden aikana upotettiin niitä yhteensä 32. Muottien pohjan tiivistämiseen käytettiin vielä 7 600 m³ soraa. Vedenalainen arkun pohjien valu alkoi 11. 6., vuoden lopussa pohjaa oli valettu 255 m ja käytetty yhteensä betonia 7 200 m³. Kuivana valettua tukimuuria valettiin 180 m. Laiturin etumuurin pilarien valu alkoi 30. 9., yhteensä valettiin 157 m:n matkalla 49 pilaria. Pilarien varaan asennettavat reunapalkit valettiin Sompasaassa, asennus alkoi 2. 11. ja vuoden loppuun mennessä siitä oli paikoillaan 90 m. Kansilaatan raudoitustyö alkoi 2. 11., ennen vuoden loppua oli valettu kansilaattaa 50 m. Laiturin tukimuurin ja varastorakennuksen perusmuurin väliin ajettiin hiekkatäytettä n. 8 000 m³. Katajanokan laiturin kaakkoiskärjessä jatkettiin töitä 31 m pitkällä tukimuurin luoteisella laiturilla. Tammikuussa tiivistettiin arkkujen pohjat hiekalla ja 6. 2. oli vedenalainen valu valmis. Laiturin betonityöt valmistuivat huhtikuussa ja laituritason kiveys 19. 6. Vientivaraston ja varastorakennus n:o 12:n välinen n. 5 000 m²:n suuruinen kenttä sekä varastorakennus n:o 10:n länsipuolella rautatieraitteeseen rajoittuva n. 2 300 m²:n suuruinen kenttä tasattiin ja päällystettiin 6 cm:n paksuisella asfalttibetonilla. Katajanokan laiturin edustan perkaamista ja syventämistä —9.5 m:iin jatkettiin, vuoden aikana louhittiin kalliota 80 m³ ja ruopattiin maata 2 700 m³. Työ oli valmistumaisillaan vuoden vaihteessa.

Sörnäisten satamassa jatkettiin Parrulaiturin rakentamista. Sen 73 m pitkä länsiosa takatäyhteineen ja viemäreineen valmistui, 39 m:n pituisella itäosalla juntattiin paalut ja upotettiin arkut. Hanasaaren laiturin jatkamiseksi 115 m:llä aloitettiin pohjan taseaus ja louhinta 9. 11. kaupunginvaltuuston myöntämän määrärahan turvin. Tasaustyöt oli aloitettu työttömyystyönä ja keskeytetty 31. 7. Ketju-ruopparilla ruopattiin Hanasaaren väylältä yhteensä 102 000 m³ proomussa mitattua savea.

Herttoniemen läntinen väylä ruopattiin 60 m leveäksi ja 7 m syväksi; ruopattu määrä oli yhteensä 51 800 m³ irtosavea.

Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti: Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennus 932 620 mk, Matkustajalaiturin varastorakennus 640 629 mk, Katajanokan II varastorakennus 67 152 274 mk sekä Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennus 3 322 199 mk.

Katajanokan II varastorakennuksen töitä jatkettiin. Perustuksen vedenpaineeristys, 3 200 m², valmistui Asfaltti Oy. Lemminkäisen tekemänä 21. 1. Painelaatan 3 400 m³ betonia saatiin valetuksi 26. 3. Arvonen Oy., jolle varsinaisen varaston rakentaminen oli annettu 191 mmk:n urakkasummasta, aloitti työt 1. 4. Teräsbeto-

ninen runkorakenne valmistui 15. 10., muuraustyö 10. 10., vesikatto 24. 10., harjanostajaiset pidettiin 10. 11. Vuoden vaihteessa rakennus oli sisustustyövaiheessa.

Yleiset työt: K o r j a u s j a k u n n o s s a p i t o. Määrärahoja oli talousarviossa 42.108 mmk. Kustannukset olivat 41 655 765 mk, säästöä jäi 452 235 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset: määrärahat 10 mmk, menot 9 999 760 mk, säästö 240 mk; Muut sillat: määrärahat 3 mmk, menot 2 961 196 mk, säästö 38 804 mk; Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet sekä rantaverhoukset: määrärahat 10 mmk, menot 9 655 589 mk, säästö 344 411 mk; Veneiden kiinnityspaikat: määrärahat 8 mmk, menot 7 953 011 mk, säästö 46 989 mk; Viemärien suistojen ruoppaaminen: määrärahat 2.7 mmk, joka käytettiin kokonaan; Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit: määrärahat 300 000 mk, joka käytettiin kokonaan; Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen: määrärahat 1.1 mmk, menot 1 078 209 mk, säästö 21 791 mk; Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito: määrärahat 1.2 mmk, joka käytettiin kokonaan; Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista: määräraha 5.808 mmk käytettiin samoin kokonaan.

Lauttasaaren sillan ajotien alamäkikaistat, yhteensä 908 m², päällystettiin noppa-asfaltilla, 1/6 alusvasoituksesta ja koko syrjälankutus vaihdettiin. Tarvon jalkakäytäväsillan ylärakenne uusittiin kokonaan. Katajanokan sillan puiset tukirakenteet tarkastettiin ja korjattiin. Toukolan venesilta joutui kivitäyteen eristämäksi ja purettiin pois, samasta syystä kahdesta pesulautasta toinen poistettiin ja toinen siirrettiin Kokkosaarenkadun päähän. Kyläsaaren venesillan kaksi läntistä haaraa purettiin, koska ne veden mataloiduttua olivat käyneet käyttökelvottomiksi.

Varasto- ja teollisuusalueen katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin 17 300 m³ liejua.

U u d i s r a k e n n u k s e t. Määrärahoja oli talousarviossa 92.8 mmk, v:lta 1958 siirtyi 180 943 238 mk. Lapinlahden siltatoimikunnan käyttöön siirrettiin Sörnäisten sillan suunnittelumäärärahan käyttämätön osa 6 119 724 mk. Käytettävistä olleista varoista, jotka olivat 273 743 238 mk, käytettiin 86 753 727 mk, palautui 56 123 924 mk ja siirtyi 130 865 591 mk v:een 1960.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä rantojen järjestelyt: määrärahat 50 mmk, v:lta 1958 siirtyi 12 635 846 mk, menot 51 990 886 mk, v:een 1960 siirtyi 10 644 960 mk; Sillat: v:lta 1958 siirtyi 162 485 381 mk, menot 7 188 543 mk, 99 172 914 mk siirtyi v:een 1960 ja 56 123 924 mk palautettiin; Viemäreitä teollisuus- ja varastoalueille: määrärahat 30 mmk, v:lta 1958 siirtyi 5 822 011 mk, menot 14 774 294 mk, v:een 1960 siirtyi 21 047 717 mk; Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista: määräraha 12.8 mmk käytettiin kokonaan.

Teollisuusalueiden ja varastoalueiden katujen ja rautateiden osuus oli 49 952 389 mk, rantojen järjestelyn 2 038 497 mk.

Siltojen kustannuksista oli Kulosaaren sillan osuus 2 487 396 mk, Sörnäisten sillan 3 874 061 mk ja Ruoholahden sillan 827 086 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin täyteen ottoa penkeisiin. Kyläsaaresta kaakkoon suunnitellun Kyläsaarenkadun pengertäminen aloitettiin. Kortteleita n:o VK 681 ja VK 682 ympäröivä kivipenger valmistui, Vesto Oy.

täytti korttelit tasoon $+0.9$ penkereen ulkopuolelta pumputulla liejulla. Täyttö valmistui 26. 11., urakkasumma oli 10.8 mmk. Haukilahdenkadun tasoittamatta jäänyt länsipää, yhteensä 900 m², kunnostettiin ja sepelöitiin. Haukilahdenkadun pohjoisreunaan tehtiin suojakaidetta 280 m. Kyläsaarenkadun pohjoisosa, 1 500 m², sepelöitiin ja jyrättiin rautatieraiteeseen saakka. Herttoniemessä päällystettiin 6 cm:n tiiviillä asfalttibetonilla Pikkupurontie, 1 700 m², Kaivolahdenkadusta 4 250 m², Kirvesmiehenkadun pohjoispää, 1 800 m², ja Niittaajankadusta 1 050 m². Valurinkadun kivipenger tiivistettiin valuttamalla siihen soraa 500 m³, reunakiveä asetettiin 102 m ja pohjasepeliä jyrättiin 1 200 m². Muuntajankatuun asetettiin reuna kiveä 287 m ja jyrättiin pohjasepeliä 1 400 m², Mekaanikonkadun korottamiseen käytettiin 3 500 m³ täytettä, reunakiveä kiinnitettiin 481 m ja ajorataa sepelöitiin 5 500 m². Pohjoisrannan leventämiseen tarvittava kivipengerrys valmistui, penkereelle tehtiin sadevesikaivo ja 30 m pitkä viemäri.

Sörnäisten sillan maatukia varten ruopattiin ketjuruoppurilla 35 800 m³ savea, kuoppiin tyhjennettiin yhteensä 5 712 m³ hiekkaa.

Sahaajankadun 1 400 mm:n läpimittaisen sadevesiviemärin viimeinen 247 m:n pituinen eteläosa valmistui. Herttoniemen alueella tehtiin yhteensä 15 uutta sadevesikaivoa johtoineen.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin työttömyystöitä seuraavissa kohteissa ja töiden kustannukset olivat: Lauttasaaren teollisuusalue 6 774 454 mk ja telakka-alue 1 347 796 mk, Lauttasaarenkadun vesijohto 229 898 mk, Länsisataman kenttien puhdistaminen 4 804 369 mk, Lauttasaaren jäteveden puhdistamon kokoojajohto 16 897 343 mk, Parrukadun vesijohto 11 571 742 mk, sähkölaitoksen Hanasaaren laiturin 15 324 691 mk, Hanasaaren viemäri 11 976 928 mk, Kulosaaren vanhan sillan madaltaminen laituriksi 8 576 919 mk, kaasulaitoksen Parrukadun johdot 8 385 861 mk, Sompasaari 88 474 939 mk, Teurastamon tie 419 001 mk, Kyläsaaren vesijohdot 7 585 953 mk, Vanhankaupungin sillan levennys 1 594 702 mk, Vanhankaupungin lahden ranta 5 510 883 mk, Stansvikin laiturin 1 681 144 mk, Kulosaaren kartanon ja Lammassaaren laiturit 744 884 mk, Herttoniemen vesijohdot 14 154 969 mk, Kaivolahdenkatu 11 642 695 mk, Laajasalon vesijohto 1 945 065 mk, Mekaanikonkatu ja Muuntajankatu 9 821 596 mk, Niittaajankatu 443 941 mk, Herttoniemen radan ojien ja alueen puhdistaminen 2 065 272 mk, Herttoniemen öljynpuristamon raiteen runko 17 272 107 mk, Otto Brandtintie 165 129 mk, yhteensä 249 412 281 mk.

Laskuun suoritettut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 543 175 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä laskutettiin 20 257 930 mk, sekä yksityisille suoritetuista töistä 6 647 705 mk, yhteensä 27 448 810 mk.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston laskuun tehtiin Jätkäsaaren laiturilla laiturivarastosuojien seiniin sähkökaapelien muutostöiden vaatimat kiinnikkeet, laiturin nosturiraiteen eteläpää ankkuroitiin ja 25 tonnin nosturin tukilaakerit betonoitiin. Satamakonttorin moottoriveneet huollettiin.

Rakennusviraston katurakennusosaston laskuun tehtiin Oulunkylän varastoalueen 640 m pitkä pistoraide ja Oulunkylän pääraiteen alitse kulkeva viemäritunneli valmiiksi. Puhtaanapito-osastoa avustettiin lumitöissä. Vesilaitoksen laskuun tehtiin Laajasalon vesijohdon Laajasalon salmen alittava osa, Haukilahdenkadun länsipäähän louhittiin 150 m vesijohtokanavaa. Laitosta avustettiin vedenalaisten

johtojen vikoja etsittäessä ja korjattaessa. Sähkölaitoksen laskuun rakennettiin Herttoniemen muuntoasemalle 240 m pitkä pistoraide. Hanasaaren voima-aseman raiteen ja hiilinosturiraiteen risteys valmistui. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun korjattiin Korkeasaaren lauttalaituri, toimiston moottoriveneet ja ponttoonit huollettiin sekä järjestettiin vesikuljetuksia. Palolaitoksen moottoriveneet telakoitiin, samoin poliisilaitoksen veneitä. Teurastamon laskuun poistettiin sen alueella oleva rautatievaunujen pesuallas, raiteet kunnostettiin sekä asfaltoitiin kuormauskenttiä.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneita vaurioita korjattiin 913 038 mk:n arvosta. Satama-alueilla liitettiin 11 tontin viemäriä katuviemäriin. Öljynpuristamo Oy:n pistoraiteen Kaivolahdenkadussa oleva osa nauhattiin, Herttoniemen länsiväylää ruopattiin saman yhtiön laskuun 3 411 586 mk:n arvosta, Teräsbetoni Oy:n laskuun korjattiin Naurissalmen sillan pohjoispuoliskolla todettuja valuvikoja takuusopimuksen mukaan ja Valtion Viljavaraston nosturikisko Munkkisaarella tehtiin valmiiksi.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 145 421 150 mk, ylitysoikeus oli 2 092 880 mk. Kustannukset olivat 137 469 597 mk, säästö 10 044 433 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat: määrärahat 65 011 770 mk, menot 58 487 515 mk, säästö 6 524 255 mk; Tilapäiset viranhaltijat: määrärahat 858 000 mk, ylitysoikeus 26 880 mk, menot 407 635 mk, säästö 477 245 mk; Viranhaltijain vuosilomakorvaukset: määrärahat 150 000 mk, ylitysoikeus 200 000 mk, menot 211 316 mk ja säästö 138 684 mk; Viranhaltijain ylityökorvaukset: määrärahat 1.225 mmk, menot 847 564 mk ja säästö 377 436 mk; Muut palkkameno: määrärahat 76.134 mmk, ylitysoikeus 1.866 mmk, menot 75 577 292 mk, säästö 2 422 708 mk; Huoneistomenot: määrärahat 65 640 mk, joka käytettiin kokonaan; Kaluston hankinta: määrärahat 227 000 mk, menot 226 200 mk ja säästö 800 mk; Kaluston kunnossapito: määrärahat 70 000 mk, menot 69 151 mk ja säästö 849 mk; Tarverahat: määrärahat 1 635 500 mk, menot 1 533 044 mk, säästö 102 456 mk; Varastoalueiden tilitysvuokrat: määrärahat 44 240 mk, joka käytettiin kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 24 598 881 mk ja vaatetusavusta 68 885 mk. Kurssimaksuihin käytettiin 8 000 mk satamien pääluokkaan kuuluvista satamalautakunnan ja 1 117 326 mk kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 163 262 689 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt mk	Työttömyys- työt mk	Kokonais- menot mk	Tilitysmak- sujen osuus mk
Omien työntekijäin palkat ja edut.....	325 211 985	112 751 752	437 963 737	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat	90 074 735	9 385 913	99 460 648	—
Rakennusaineet	226 302 200	41 923 662	268 225 862	204 720 782
Kuljetusvälineiden käyttö	42 747 446	32 659 789	75 407 235	13 945 072
Urakoitsijat ja palvelukset	124 892 920	26 538 687	151 431 607	29 789 976
Koneet, välineet ja erikoismenot	55 964 838	26 152 478	82 117 316	61 885 382
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	18 608 000	—	18 608 000	18 608 000
Yhteensä	883 802 124	249 412 281	1 133 214 405	328 949 212

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien vastaavat kokonaismenot ovat olleet:

Vuonna	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Mmk	596	789	1 596	1 562	1 296	859	1 180	1 041	1 276	960

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 18.608 mmk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 4 142 044 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 22 750 044 mk. Romun myynnistä saatiin 107 850 mk, veneiden talteenotosta 11 484 mk ja viemärien liittämistodistuksista 19 000 mk, joten sekalaiset tulot olivat 138 334 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

Tulot. Toiminnan tulos. Satamalaitoksen bruttoveloitus kertomusvuonna oli 2 313 263 800 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 211 008 137 mk, mistä ahtauskustannuksia oli 194 871 081 mk. Nettoveloitus 2 102 255 663 mk oli siten 174 803 975 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Satamat-pääloukan menojen ollessa 1 643 849 831 mk muodostui kertomusvuoden ylijäämäksi 458 405 832 mk.

Kannanta. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 1 527 596 898 mk, posti-siirtotilille 649 000 288 mk, shekkilille 4 263 357 mk ja tilitysteitse 57 711 990 mk. Koko kannanta oli siten 2 238 572 533 mk.

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kertomusvuoden lopussa 64 447 858 mk. Määrästä oli 62 627 194 mk kertomusvuoden ja 1 820 664 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 123 214 mk.

Laskuja oli yhteensä 695 373 kpl, joten lisäys edellisen vuoden määrään nähden on 95 473 kpl eli 15.9 %. Tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia veloituksia oli 369 091 kpl (v. 1958 305 637 kpl ja v. 1957 253 367 kpl) ja muita laskuja 326 282 kpl (v. 1958 294 263 kpl ja v. 1957 275 523 kpl).

Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	1959 mk	1958 mk	1957 mk	1956 mk
Satamamaksut	98 535 896	80 404 515	75 294 329	61 547 851
Tuulaakimaksut	592 141 586	538 348 969	508 436 943	502 825 331
Liikennemaksut	625 091 963	544 417 171	558 472 235	514 485 808
Nosturimaksut	186 610 847	166 559 615	134 820 592	148 046 932
Varastosuojamaksut	72 625 970	77 969 983	96 588 693	108 628 662
Yleinen talletusva- rasto	59 528 281	52 749 014	53 935 168	48 025 385
Laituri- ja aluevuok- rat	201 649 742	201 934 481	190 117 227	191 244 790
Vesimaksut	8 077 383	8 300 785	6 383 122	7 279 843
Satamalaitoksen alusten tulot	11 998 500	14 361 850	9 500 108	9 749 922
Laiturihuoltotulot ...	125 522 493	125 717 495	145 280 295	155 427 865
Tulot suoritetuista töistä	30 177 357	24 709 544	28 220 337	26 084 604
Venelaituritulot	—	2 754 500	2 683 800	2 795 600
Vaakamaksut	6 027 735	6 160 280	6 684 140	8 027 205
Huoneistovuokrat ...	41 381 534	43 891 118	39 696 787	38 170 719
Korvaus satamara- kennusosaston yleiskuluista	22 750 044	23 405 797	58 080 141	70 512 344
Sekalaiset tulot	20 136 132	15 766 571	20 813 307	22 029 685
Yhteensä	2 102 255 663	1 927 451 688	1 935 007 224	1 914 882 546

Yleisten töiden osastoon kuuluvien venelaituritulojen määrä oli kertomusvuonna 2 880 300 mk.

Nettoveloitus jakautui v. 1956—1959 kuukausittain seuraavasti:

	1959 mk	1958 mk	1957 mk	1956 mk
Tammikuu	205 267 494	215 549 898	227 049 433	190 499 691
Helmikuu	140 585 532	124 305 039	130 578 886	102 627 517
Maaliskuu	143 897 403	134 385 105	160 308 949	59 138 148
Huhtikuu	211 054 541	181 330 287	172 980 012	144 757 610
Toukokuu	154 844 441	153 777 216	152 184 560	157 257 640
Kesäkuu	162 182 641	144 310 055	137 514 435	166 287 054
Heinäkuu	199 647 038	186 199 747	167 795 933	201 747 655
Elokuu	146 609 589	131 773 251	140 439 493	184 571 271
Syyskuu	154 591 858	155 176 783	151 923 518	158 471 458
Lokakuu	214 165 855	202 402 122	187 681 794	228 291 932
Marraskuu	184 675 142	152 846 364	154 273 808	169 178 475
Joulukuu	184 734 129	145 395 821	152 276 403	152 054 095
Koko vuosi	2 102 255 663	1 927 451 688	1 935 007 224	1 914 882 546

34. Satamahallinto

Satamamaksuja veloitettiin 98 535 896 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevia aluksia 93 831 462 mk ja kotimaan liikenteessä olevia aluksia 4 704 434 mk. Jäämaksuja oli 7 512 800 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 5 399 717 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Helsinkiläiset alukset mk	Muut suomalaiset alukset mk	Ulkomaiset alukset mk	Yhteensä mk
30 474 804	10 174 566	46 156 350	86 805 720

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 592 141 586 mk. Siitä oli tuontituulaakia 592 104 480 mk ja vientituulaakia 37 106 mk. Helsinkiin tuoduista tavaroista saatiin tuontituulaakia 577 063 709 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa 15 040 771 mk. Tuulaakia palautettiin 786 775 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hämeenlinna	2 019 551	Lahti	5 259 905
Jyväskylä	663 447	Tampere	7 097 868
			<hr/>
			Yhteensä 15 040 771

Liikennemaksuja oli kaikkiaan 625 091 963 mk, mistä tuontiliikennemaksua 540 708 752 mk, vientiliikennemaksua 61 387 626 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 22 995 585 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 8 098 888 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 496 266 mk. Liikennemaksuja palautettiin 1 118 745 mk.

Muiden kaupunkien Helsingille suorittamat liikennemaksumäärät jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hanko	324 375	Pietarsaari	209 410
Hämeenlinna	1 158 396	Pori	71 877
Joensuu	8 415	Porvoo.....	175 604
Jyväskylä	424 893	Savonlinna	16 708
Kokkola	111 617	Tampere	2 203 662
Kotka	556 390	Turku	560 611
Lahti	1 844 167	Vaasa	400 320
Loviisa	32 443		<hr/>
			Yhteensä 8 098 888

Nosturimaksuja veloitettiin 186 610 847 mk veloituksen jakaantuessa eri koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavaranosturit 87 636 350 mk, hiilinnosturit 46 601 997 mk, autonosturit 16 768 570 mk, trukit 33 718 770 mk ja traktorit 1 835 160 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 72 625 970 mk, mistä sopimuksilla vuokrattujen varastotilojen vuokrat tekivät 19 559 922 mk ja paikanvuokrat 53 066 048 mk.

Yleisen talletusvaraston veloitus oli 59 528 281 mk, mistä 17 124 510 mk veloitettiin Länsisataman talletusvarastossa ja 42 403 771 mk Katajanokan talletusvarastossa.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 201 649 742 mk, mistä määrästä 22 595 686 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 179 054 056 mk varastoalueiden vuokria.

Laiturihuoltomaksujen bruttomäärä oli 328 535 287 mk. Kun ahtaajille menevät kustannukset 194 871 081 mk, tullivalvontakustannukset 7 947 760 mk, transiitokorvaukset 82 266 mk ja palautukset 111 687 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 125 522 493 mk.

Tulot suoritetuista töistä olivat 30 177 357 mk, josta 11 733 880 mk veloitettiin Länsisatamassa ja 18 443 477 mk Katajanokalla.

Huoneistovuokria veloitettiin 41 381 534 mk, mistä määrästä 26 936 008 mk oli tullin ja omassa käytössä olevien huonetilojen tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli siten 14 445 526 mk.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 22 750 044 mk. Siitä oli tilitystuloja 18 608 000 mk ja korvauksia tilaustöistä 4 142 044 mk.

Sekalaisia tuloja oli 20 136 132 mk, mistä tilitystulot olivat 15 358 913 mk ja rahallinen tulo 4 777 219 mk. Tilitystuloista muodostivat tullaustoimistojen siivous 2 878 000 mk, korvaus tullauksessa käytettäväksi asetetusta kalustosta 5 439 300 mk ja konttokuranttikorko 7 041 613 mk. Rahatuloista oli korkoa 3 936 991 mk ja muita tuloja 840 228 mk.

Muut tulot. Yllämainittujen tulojen lisäksi tuloutettiin vesimaksuja 8 077 383 mk, satamalaitoksen alusten palveluksista 11 998 500 mk ja vaakamaksuja 6 027 935 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, veneiden kiinnityspaikkojen, lumenkaatopaikkojen ja pesulauttojen korjaus ja kunnossapito sekä viemärien suistojen ruoppaaminen ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat: 1) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä hankintain aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja kalusto, ja 2) eräät yleisten uudisrakennusten ja -töiden menot, jotka kuuluvat tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan, käsittäen eräitä varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä ja viemäreitä sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääluokassa määrärahoja yhteensä 1 678 651 985 mk ja lisämäärärahoja saatiin 4 686 066 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 683 338 051 mk. Tilivuoden menoja oli 1 643 849 831 mk (ed. v. 1 529 877 579 mk), joten säästöä syntyi 39 488 220 mk. Tämä säästö muodostui siten, että tilejä ylitettiin 41 678 202 mk menosäästöjen määrän ollessa 81 166 422 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvia määrärahoja

34. Satamahallinto

oli yhteensä 42 108 000 mk, josta käytettiin 41 655 765 mk. Säästöä syntyi siten 452 235 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi 710 993 058 mk v:lta 1958 ja kertomusvuoden määrärahat olivat 560.3 mmk. Varoja oli siten käytettävissä yhteensä 1 271 293 058 mk. Menoja suoritettiin 806 721 201 mk. V. 1960 käytettäväksi siirtyi varoja 455 272 302 mk ja määrärahoja palautettiin 4 499 555 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi 189 692 882 mk v:lta 1958 ja kertomusvuoden määrärahoja oli 92.8 mmk. Menoja suoritettiin 89 472 277 mk. V:een 1960 siirtyi 130 865 591 mk ja määrärahoja palautettiin 62 155 014 mk.

Käyttöomaisuus. Sataman käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 6 453 937 254 mk ja vuoden lopussa 7 103 462 156 mk. Pääoman lisäys oli siten 649 524 902 mk. Poistoja suoritettiin 214 864 525 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 387 236 235 mk.

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	757 055 064
Laiturit, tihtaalit ja venepaikat.....	2 095 098 310
Kiinteät laitteet	1 282 546 766
Alukset ja veneet	75 579 529
Rakennukset.....	2 656 463 435
Irtaimisto	141 613 089
Autot, trukit ja autonosturit	89 025 963
Puhelinosuudet.....	6 080 000
Yhteensä	7 103 462 156

Palkat. Kertomusvuonna maksetut palkat, joiden yhteissumma oli 897 505 677 mk, jakaantuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 211 504 479 mk, tilapäiset viranhaltijat 178 196 004 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 4 102 066 mk, viranhaltijain sairauslomapalkat 1 282 800 mk, ylityökorvaukset 33 518 742 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat 77 286 869 mk, työsuhteessa olevien tuntipalkat 330 056 560 mk sekä työsuhteessa olevien vuosiloma- ja sairausajan palkat 61 558 157 mk.